

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„МОМЕНТЪТ НА ПРЕЛОМА“

Литература

10 клас

Имена на участниците: _____

Йордан Йовков, „Индже“

Във всеки Йовков разказ има един момент, в който човек престава да бъде това, което е бил. Вашата задача е да го намерите с точност до изречение - и да установите какво точно го е причинило.

Човекът, който се променя: _____

1. Къде е моментът

Препишете изречението или двете изречения, в които промяната се случва. Не преизказвайте - препишете точно.

2. Какво го причини

Оградете верния отговор и обяснете:

звук · лице · жест · предмет · гледка · нещо друго: _____

Как точно действа то? Едно изречение.

3. Най-важният въпрос

Спорил ли е някой с този човек? Убеждавал ли го е? Обяснявал ли му е, че греша? Проверете внимателно в текста.

Отговор: _____

Ако не - какво тогава го е променило?

4. Какво щеше да стане при друг автор

Представете си, че някой герой му държи реч и му доказва, че постъпва зле. Щеше ли да подейства? Защо Йовков не го прави?

5. Разказвачът

Обяснява ли разказвачът какво чувства героят в този момент, или само описва какво се случва? Препишете доказателство.

Говорител на групата: _____

„БЕЗ НИТО ЕДИН АРГУМЕНТ“

Имена на участниците: _____

Току-що установихте, че при Йовков никой не се променя, защото са го убедили. Сега проверяваме дали този метод работи и извън разказа.

ПРАВИЛОТО, КОЕТО НЯМА ДА ОТСТЪПИМ

Решението ви няма право да съдържа: спор, обяснение, доказване, съвет, заплаха, наказание или изречението „ти не си прав“. Нито гума убеждаване. Разрешено е само това, което Йовков използва: нещо направено, нещо показано, нещо чуто, нещо видяно. Действие, не говор.

ВАШИЯТ КАЗУС

- **Казус 1.** В класа има ученик, когото всички са спрели да канят. Никой не е бил груб с него - просто са спрели да го включват. Той се прави, че не забелязва.
- **Казус 2.** Двама съседни не си говорят от три години заради спор за едно дърво. И двамата вече не помнят точно как е започнало, но никой не отстъпва.
- **Казус 3.** В група в социална мрежа един човек постоянно се подиграва на друг. Останалите мълчат, защото не искат да се забъркват.
- **Казус 4.** Възрастен човек в квартала живее сам и не излиза. Всички знаят, никой не е направил нищо, защото не искат да се натравят.

Нашият казус е номер: _____

ВАШЕТО РЕШЕНИЕ

1. Какво точно се прави? Едно конкретно действие, което може да се извърши утре.

2. Кой го прави и пред кого?

3. Защо това би подействало по-силно от разговор?

4. Кое от Йовков ползвате - звук, лице, жест, предмет или гледка?

ПРОВЕРКАТА

Прочетете решението си още веднъж. Съдържа ли скрит аргумент - изречение, което всъщност обяснява на някого, че греша? Ако да, махнете го и вижте какво остава.

Има ли случай, в който методът на Йовков НЕ би подействал? Един пример.

Говорител на групата: _____

ИНДИВИДУАЛНА ЗАДАЧА

Клас: 10. ____

Име: _____

Дата: _____

ЧАСТ 1 - Проверка на целта на урока (3 минути)

Отговаряй кратко. Всеки отговор стъпва на текста или на моментите, които групата ти намери.

1. Посочи два жанрови белега на Йовковия разказ, които разпозна днес.

а) _____

б) _____

2. Опиши с едно изречение Йовковата концепция за пречистващата сила на красотата. Как точно действа тя върху човека?

3. Препиши мястото от текста, което най-добре доказва тази концепция, и обясни с едно изречение защо избира точно него.

Мястото: _____

Защо: _____

ЧАСТ 2 - Шест гуми

Има един жанр, който се състои от шест гуми. Толкова. Нито една повече.

Напиши история от шест гуми за това какво прави красотата с човека. Може да е за герой от разказите, може да е за когото и да е.

Бройте гумите: шест, точно шест.

Пример за формата, но не за съдържанието: „Видя лицето. Прибра ножа. Тръгна си.“

КЛЮЧ ЗА УЧИТЕЛЯ

Отговорите по-долу са ориентир за насочващи въпроси, а не единствено верни решения.

0. ПОДГОТОВКА И РАЗГРАНИЧЕНИЕ С УРОК 22

- Часът стъпва изцяло на „Индже“. Албена не се разглежда днес - тя е текстът на Урок 22.
- Осигурете звук за началото - двайсет секунди гетски плач, пуснат от телефон през колонка, е напълно достатъчно. Ако няма как, опишете го с думи и помолете учениците да затворят очи. Ефектът пада наполовина, но дейността работи.
- Разделете класа на четири групи и дайте на всички една и съща задача върху един и същ текст. Това е нарочно. Стойността на дейността е в съвпадението: четири групи, работили независимо, стигат до един и същ отговор на третия въпрос. Ако бяха работили върху различни текстове, съвпадението щеше да значи много по-малко.
- Дръжте въпроса за прошката и за вината извън този час. Той е урочната цел на Урок 22 и ако го отворите днес, следващият час остава без ядро. Ако ученик го повдигне, приемоте го с думите, че точно с това започвате следващия път, и го запишете на дъската като въпрос за следващия час.
- Не давайте предварително определението за пречистващата сила на красотата. То трябва да излезе от третия въпрос на първата дейност.

1. „МОМЕНТЪТ НА ПРЕЛОМА“ - КАКВО ДА ОЧАКВАТЕ

- Настоявайте за преписан текст, не за преразказ. Върнете групата, която пише „когато видял детето“, с думите: „Дайте ми изречението.“
- Очаквайте затруднение при въпроса какво точно причинява промяната. Учениците ще посочат събитие; върнете ги към сетивото с въпроса: „През кое сетиво влиза това в Индже - през ушите, през очите или през ръцете?“
- Допуснете различия в избора на момент. Някои групи ще посочат срещата с детето, други - по-ранен епизод. И двете са защитими, стига да има преписано изречение. Различието прави споделянето по-интересно.
- Третият въпрос е сърцето на часа. Отговорът е един и същ за всички групи: никой не спори с Индже, никой не му доказва нищо, никой не му гържи реч. Съберете отговорите на четирите групи един до друг на дъската - съвпадението е обобщението на дейността.
- При четвъртия въпрос очаквайте отговори от типа „щеше да се заинати“ или „нямаше да повярва“. Изведете наблюдението: говорът поставя човека в защита, а красотата го заварва неподготвен.
- Петият въпрос води към жанра. Йовков описва, но не обяснява вътрешното състояние - оставя го да се разбере от действието и от детайла. Ако групата намери изречение с психологически коментар, разгледайте го внимателно; обикновено се оказва описание на жест, не на чувство.

2. „БЕЗ НИТО ЕДИН АРГУМЕНТ“ - КАКВО ДА ОЧАКВАТЕ

- Очаквайте първите две минути повечето групи да нарушат правилото, без да усетят. Обикаляйте и питайте всяка едно и също: „Това действие ли е, или обяснение?“
- Търсете най-честия скрит аргумент - поканата с обяснение от рога на „да го поканим и да му кажем, че ни липсва“. Втората половина е говор. Махнете я и покажете как решението става по-силно.
- Очаквайте силни решения от този тип: да седнеш до човека, без да казваш нищо; да оставиш нещо, без да обясняваш защо; да направиш нещо заедно; да покажеш на човека как изглежда отстрани, без да го коментираш.
- Не прескачайте последния въпрос - за случая, в който методът не работи. Йовковата концепция не е универсална рецепта; има насилие, което се спира само с намеса, и това е честно да се каже. Очаквани отговори: когато има непосредствена опасност; когато другият няма желание да види нищо.
- Свържете дейността с гражданската компетентност в обобщението: мирното разрешаване на конфликт рядко минава през доказване кой е прав.

3. ПРОВЕРКА НА ЦЕЛТА - ОЧАКВАНИ ОТГОВОРИ

- Въпрос 1. Очакват се два от: лаконичност и краткост; разказвач, който описва, но не обяснява чувствата; силен детайл вместо психологически анализ; финал, който носи прозрение; герои от народната среда; описание на природата, което носи настроението.
- Въпрос 2. Красотата - на лице, на глас, на постъпка - действа върху човека пряко, без думи и без убеждаване, и събужда у него доброто, което е било затрупано. Приема се и формулировка през промяната: красотата не поучава, а преобразява.
- Въпрос 3. Приема се всяко място, стига обяснението да сочи механизма, а не сюжета. Слаб отговор: „защото тук се променя“. Силен отговор: „защото тук нищо не му е казано, а той се променя“.

4. „ШЕСТ ДУМИ“ - КАК ДА ГО ПРОВЕДЕТЕ

- Настоявайте на точния брой. Ограничението е цялата стойност на задачата - то принуждава да се изхвърли обяснението и да остане действието.
- Прочетете на глас три-четири в края и спрете готам. Не коментирайте кое е най-добро.

5. АКО ВРЕМЕТО ИЗТИЧА

- Съкратете четвъртия и петия въпрос от първата дейност, но никога третия - той е урочната цел.
- Съкратете представянето във втората дейност до две групи, но оставете проверката за скрит аргумент. Тя е моментът, в който правилото се разбира наистина.
- Дайте шестте думи за написване на изхода, ако часът е закъснял.